

**ЦЕНТРАЛЕН
ДЕПОЗИТАР**
ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ А.Д.

**ПРАВИЛА ЗА ЧЛЕНСТВО
НА
ЦЕНТРАЛНИОТ ДЕПОЗИТАР ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ**

Скопје, Ноември 2018¹

¹ Овој текст на Правилата за членство се применува од 25.12.2018 година.

Врз основа на член 38 став (4) од Законот за хартии од вредност и член 18 од Статутот на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, Одборот на директори на Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје, на 13.11.2018 година, донесе

ПРАВИЛА ЗА ЧЛЕНСТВО НА

ЦЕНТРАЛНИОТ ДЕПОЗИТАР ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ АД СКОПЈЕ

1. ОПШТИ ОДРЕДБИ Член 1

1) Со овие Правила се регулираат условите, начинот и постапката за прием во членство во Централниот депозитар за хартии од вредност АД Скопје (во понатамошниот текст: Депозитар), правата и обврските на членка на Депозитарот и престанокот на членство во Депозитарот, како и работата на вработените кај членка на Депозитарот.

2) Со стекнување на членство на Депозитарот, членката на Депозитарот неотповикливо се согласува на примена на Статутот, овие Правила и другите акти на Депозитарот и сите нивни измени и дополнувања.

Дефиниции Член 2

1) Одделни изрази употребени во овие Правила го имаат следново значење:

- “членка” подразбира:

1. Брокерска куќа, банка или подружница на странска брокерска куќа (во понатамошниот текст: берзански посредници), која како овластен учесник на пазарот на хартии од вредност, има добиено дозвола за работа од Комисијата за хартии од вредност и тргува на овластена берза на хартии од вредност;

2. Друштво за управување со инвестициски фондови кое има добиено дозвола за работа од Комисијата за хартии од вредност за вршење на услуги управување со портфолио на хартии од вредност;

3. Банка без дозвола за работа со хартии од вредност од Комисијата, доколку банката ги користи услугите на Депозитарот само за порамнување на трансакции со хартии од вредност склучени на пазари преку шалтер организирани од страна на Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: ОТЦ - членки) или

4. Банка со добиена дозвола за работа издадена од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за давање на услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови и чување на хартии

од вредност или овластен учесник на пазарот на хартии од вредност кој има добиено дозвола за работа од Комисијата за хартии од вредност за чување на хартии од вредност (во понатамошниот текст: членка - чувар).

- “овластен брокер” означува лице со валидна дозвола за работење на брокер издадена од Комисијата за хартии од вредност;
- “информационен систем на Депозитарот” подразбира информационен систем, кој со помош на соодветен компјутерски програм, овозможува водење на регистар на иматели на хартии од вредност, порамнување по принципот испорака наспроти плаќање, регистрирање на полномошна за тргување, регистрирање на резервации на позиции за тргување со хартии од вредност и вршење на нетрговски преноси во согласност со закон.
- “акти на Депозитарот” се: Статут, Правила за работа, Правила за членство, Правила за арбитража, Тарифникот на Депозитарот, Правила за однесување и дисциплина, како и сите други одлуки и акти донесени врз основа на наведените акти;
- “прописи од областа на хартии од вредност” означуваат Законот за хартии од вредност, другите закони што го регулираат работењето со хартии од вредност и подзаконските акти донесени врз основа на овие закони.

2) Овластените учесници на пазарот на хартии од вредност - брокерски куќи можат да бидат членки на Депозитарот само за извршување на активноста тргување со хартии од вредност од став 1), алинеја 1, точка 1 од овој член, или и за извршување на активности чување на хартии од вредност со добиена дозвола од Комисијата за хартии од вредност од став 1), алинеја 1, точка 4 од овој член.

3) Банките можат да бидат членки на Депозитарот за извршување на само една или повеќе активности наведени во став 1) алинеја 1, точки 1, 3 и 4 од овој член.

4) Друштвата за управување со инвестициски фондови можат да бидат членки на Депозитарот само за извршување на активноста од став 1), алинеја 1, точка 2 од овој член.

5) За целите на овие Правила, освен ако поинаку не е дефинирано, сите други термини го имаат истото значење како во Законот за хартии од вредност и другите акти на Депозитарот.

2.ОДРЕДБИ ЗА БЕРЗАНСКИТЕ ПОСРЕДНИЦИ

Услови за прием во членство

Член 3

1) Услови за прием на берзански посредник во членство на Депозитарот се следните:

- да е регистриран во Трговскиот регистар како брокерска куќа, банка или подружница на странска брокерска куќа;
- да има добиено дозвола за работење со хартии од вредност од Комисијата за хартии од вредност;

- актите на берзанскиот посредник да се усогласени со законските прописи и актите на Депозитарот;
- да биде соодветно организационо и технички опремен, особено од аспект на приклучување на членката кон информациониот систем на Депозитарот;
- да биде членка на овластена Берза;
- да има најмалку двајца овластени брокери во редовен работен однос;
- органот на управување на берзанскиот посредник со одлука да ги прифати Статутот, овие Правила и актите на Депозитарот и да се обврзе на нивно спроведување и почитување;
- да располага со соодветна основна главнина и ликвидни средства во согласност со закон;
- да исполнува други критериуми пропишани од Комисијата за хартии од вредност;
- да исполнува други критериуми пропишани од Депозитарот со Статутот и со овие Правила.

2) Депозитарот е должен на секој овластен учесник на пазарот на хартии од вредност кој е регистриран во Трговскиот регистар и кој ги исполнува условите од став 1) на овој член и одредбите на овие Правила да му дозволи да стане членка на Депозитарот.

Начин на прием во членство во Депозитарот Член 4

- 1) Статус на членка на Депозитарот - берзански посредник, се стекнува со прием во членство во Депозитарот.
- 2) Одлука за прием на овластениот учесник во членство во Депозитарот носи Одборот на директори на Депозитарот.
- 3) Членство во Депозитарот не може да се стекне со сукцесија.

Постапка на прием во членство во Депозитарот Член 5

- 1) Овластениот учесник на пазарот на хартии од вредност кој има намера да стане членка на Депозитарот - берзански посредник поднесува писмено барање до Депозитарот за прием во членство, во форма и содржина наведени во Прилогот број 1, кој е составен дел на овие Правила.
- 2) Кон барањето од став 1) на овој член, овластениот учесник кој има намера да стане членка на Депозитарот ја поднесува следната документација:
 - нотарски заверена копија од Статутот на овластениот учесник;
 - Тековна состојба издадена од Трговскиот регистар;
 - копие од дозволата за работа издадена на овластениот учесник од Комисијата за хартии од вредност;
 - Потврда од овластена Берза дека овластениот учесник е членка на истата;
 - копие од согласноста за именување директор на брокерска куќа/дирекција за работа со хартии од вредност на банка од Комисијата за хартии од вредност;

- доказ дека овластениот учесник има вработено најмалку двајца овластени брокери во редовен работен однос;
- спецификација на компјутерска и техничка опрема што ќе се користи во работењето со хартии од вредност;
- податоци за лицето одговорно за следење и почитување на законите и другите правни прописи, правилата на Депозитарот и актите на овластениот учесник;
- оригинал на одлуката на органот на управување на овластениот учесник дека истиот е запознаен со Статутот на Депозитарот, со овие Правила и актите на Депозитарот, дека ги прифаќа и дека истите ќе ги спроведува и почитува;
- ревидирани финансиски извештаи за последната деловна година, доколку овластениот учесник работел повеќе од една година пред денот на поднесување на барањето за прием во членство;
- податоци за ликвидните средства на овластениот учесник, доколку овластениот учесник работел повеќе од една година пред денот на поднесување на барањето за прием во членство.

3) Странска брокерска куќа која има намера преку своја подружница да стане членка на Депозитарот, покрај условите утврдени во став 2 од овој член, треба да достави и:

- Оригинал и превод на оригиналот, заверен од овластен судски преведувач, на дозволата за вршење услуги со хартии со вредност од матичната држава и доказ за упис во Трговскиот регистар или во друг регистар во согласност со законите на матичната држава;
- Оригинал и превод на оригиналот од документот со кој регулаторот на пазарот на хартии од вредност во матичната држава одобрува основање подружница на брокерската куќа во Република Македонија;
- Ревидирани финансиски извештаи од последните три години.

4) Барањето за прием во членство го разгледува стручната служба на Депозитарот при што особено се прегледува целосноста на барањето и усогласеноста на доставените акти на овластениот учесник со законските прописи и актите на Депозитарот. Стручната служба на Депозитарот изготвува извештај за поднесеното барање, со предлог мислење до Одборот на директори.

5) Депозитарот ќе побара од овластениот учесник да го дополни поднесеното барање во рок од 30 дена од денот на неговото поднесување доколку поднесеното барање е некомплетно или од приложената документација не може да се констатира усогласеност на актите на овластениот учесник со законските прописи и актите на Депозитарот. Во истиот рок, Депозитарот има право да побара и друга дополнителна документација од овластениот учесник што е потребна за добивање целосно мислење по поднесеното барање, со која се докажува дека овластениот учесник кој има намера да стане членка на Депозитарот ги исполнува условите за членство.

6) Овластениот учесник кој има намера да стане членка на Депозитарот е должен да го дополни поднесеното барање согласно ставот 5) од овој член во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од Депозитарот.

7) Врз основа на поднесеното барање од овластениот учесник, приложената документација и извештај за поднесеното барање од стручната служба на

Депозитарот, Одборот на директори на Депозитарот одлучува за прифаќање или одбивање на истото, односно за прием на овластениот учесник во членство на Депозитарот или за одбивање на барањето за прием во членство, во рок од 45 дена од денот на приемот на барањето, а во случаите од став 5) и став 8) на овој член, во рок од 30 дена од денот на приемот на комплетираното барање.

8) Доколку Одборот на директори утврди дека доставената документација е нецелосна за да истиот се произнесе по барањето на овластениот учесник за членство во Депозитарот, Одборот на директори има право да побара дополнување на документацијата. Овластениот учесник е должен да ја дополни поднесената документација во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од Одборот.

9) Доколку Одборот на директори утврди дека овластениот учесник ги исполнува условите за членство, донесува одлука за негов прием во членство на Депозитарот. Одлуката на Одборот на директори за прием во членство се доставува до овластениот учесник кој бара прием во членство на Депозитарот, Комисијата за хартии од вредност и се информираат сите членки на Депозитарот, во рок од 3 работни дена од денот на донесувањето на одлуката.

10) Доколку Одборот на директори утврди дека овластениот учесник не ги исполнува условите за членство, со одлука го одбива барањето за членство, при што дава образложение наведувајќи ги причините поради кои не се одобрува членството. Овластениот учесник чие барање за членство е одбиено има право на жалба до Комисијата за хартии од вредност, преку Депозитарот, во рок од 15 календарски дена од денот на приемот на одлуката на Одборот.

Почеток на користење на правата од членство

Член 6

1) Берзанскиот посредник е должен веднаш по приемот во членство да ги преземе сите потребни дејствија со цел да започне да ги остварува правата од членство, и тоа:

- да ги уплати на Депозитарот потребните надоместоци утврдени со Тарифникот на Депозитарот;
- да обезбеди комуникациско поврзување со информациониот систем на Депозитарот.

2) Веднаш по извршувањето на сите дејствија наведени во став 1) на овој член, Извршниот директор на Депозитарот определува датум од кога членката ќе отпочне да ги користи правата од членство во Депозитарот, дава инструкции за определување на лозинки за овластените брокери во работен однос кај членката и дава инструкција за овозможување активен пристап на членката во информациониот систем на Депозитарот, најдоцна во рок од 3 работни дена од денот на извршувањето на сите дејства од став 1) на овој член.

3) Доколку членката на Депозитарот не ги изврши сите потребни дејствија наведени во став 1) на овој член во рок од 30 дена од денот на приемот во

членство, Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство.

Експозитури на членка на Депозитарот Член 7

1) Берзанскиот посредник е должен да го информира Депозитарот за отварање или затворање на експозитура/и на членката, за работите што ќе се вршат во експозитурата, за вработените овластени брокери во експозитура на членката и за секоја промена на овластените брокери во експозитурата на членката. Членката е должна да го информира Депозитарот за секоја промена на статусот, овластувањата и работите што ќе се вршат во експозитурата на членката на Депозитарот.

2) Депозитарот ќе овозможи приклучување на експозитура на членка во информациониот систем на Депозитарот на нејзино барање единствено доколку истата ги исполнува следните услови:

- членката да достави барање до Депозитарот за приклучување на нејзина експозитура во информациониот систем на Депозитарот;
- членката да достави до Депозитарот одлука на надлежен орган во која ќе бидат наведени работите што ќе се вршат во експозитурата;
- членката да достави до Депозитарот доказ дека за отворањето на експозитурата е известена Комисијата за хартии од вредност;
- експозитурата да биде соодветно организационо и технички опремена, особено од аспект на нејзиното приклучување во информациониот систем на Депозитарот;
- да биде обезбедено комуникациско поврзување на експозитурата на членката со информациониот систем на Депозитарот;
- членката да ги уплати на Депозитарот потребните надоместоци утврдени со Тарифникот на Депозитарот;

3) Приклучувањето на експозитурата на членка во информациониот систем на Депозитарот се врши со одлука на Извршниот директор во рок од 3 работни дена од денот на исполнувањето на сите услови наведени во став 2) на овој член.

Континуирани услови за членство во Депозитарот на берзанскиот посредник Член 8

1) Членка на Депозитарот - берзански посредник треба континуирано да ги исполнува следните услови:

- да има дозвола за работа со хартии од вредност од Комисијата за хартии од вредност;

- да ги усогласува своите акти со законските прописи и актите на Депозитарот;
- да одржува соодветно ниво на организациона и техничка опременоста, особено од аспект на приклученоста на членката во информациониот систем на Депозитарот;
- да биде членка на овластена Берза;
- во секое време да има вработено најмалку двајца овластени брокери во редовен работен однос;
- во секое време да располага со соодветна основна главнина и ликвидни средства, во согласност со закон;
- да го одржува својот интегритет;
- во случај на членка-брокерска куќа, да не се занимава со ниедна друга дејност освен со тргување со хартии од вредност и други активности сврзани со тргувањето со хартии од вредност;
- да гради и одржува интерни системи и механизми за ефикасно, правилно и одговорно работење, особено во поглед на актите со кои се уредува посредничкото работење, работењето со странки, чувањето на деловна тајна, начинот на спречување на злоупотреба на информации кои не се достапни на јавноста, контролни процедури за работењето и др.
- да ги исполнува сите барања за членство што може повремено да ги постави Депозитарот.

2) Неисполнувањето на било кој од условите наведени во став 1) на овој член предизвикува привремено или трајно губење на статусот членка – берзански посредник на Депозитарот.

Права на членките на Депозитарот – берзански посредници **Член 9**

Членка на Депозитарот – берзански посредник ги има следните права од нејзиното членство во Депозитарот:

1. Еднаков третман со сите други членки на Депозитарот - берзански посредници во однос на практикувањето на актите на Депозитарот;
2. Да го користи информациониот систем на Депозитарот;
3. Да има еднаков третман со сите други членки во пристапот до сите информации релевантни за тргувањето со хартии од вредност;
4. Навремено и целосно да биде информирана за донесување и/или изменување на акти на Депозитарот релевантни за тргувањето со хартии од вредност на Депозитарот и/или за членството во Депозитарот;
5. Во своето работење да истакнува дека е членка на Депозитарот;
6. Други права утврдени со актите на Депозитарот.

Општи обврски на членка на Депозитарот Член 10

Членката на Депозитарот – берзански посредник ги има следните општи обврски:

1. Да се придржува на одредбите на Законот за хартии од вредност и другите законски и подзаконски прописи кои го регулираат работењето со хартии од вредност;
2. Да се придржува кон актите и инструкциите на Депозитарот;
3. На барање на Депозитарот да доставува податоци, информации, извештаи и документи кои се поврзани со прием на полномошна, порамнети трансакции и/или податоци важни за заштита на јавниот интерес и интересот на инвеститорите;
4. Да обезбеди нејзините вработени и/или застапници да се квалификувани и соодветно да настапуваат во нејзино име; да обезбеди услови за да го спроведува и контролира работењето на своите вработени со високи стандарди на деловно однесување;
5. До Депозитарот да достави податоци за лицето одговорно за следење и почитување на законите и другите правни прописи, правилата на саморегулирачките организации и актите на членката;
6. Да доставува до Депозитарот годишни финансиски извештаи за своето работење, заедно со извештај од овластен ревизор, во рок од 15 дена од нивното усвојување. Во случај на членка - банка, да доставува и изведен биланс на приходи на организационата или деловната единица на Банката што се занимава со вршење услуги со хартии од вредност;
7. Да се грижи за угледот на Депозитарот при јавното настапување;
8. Да потпише пристапување кон арбитражна спогодба со која се регулира решавањето на спорови согласно Правилата за арбитража на Депозитарот,
9. Совесно да ги врши работите во домен на соработка со Депозитарот, согласно Правилата за работа на Депозитарот;
10. Да не ги злоупотребува необјавените информации и да се придржува на обврските за чување на деловната тајна;
11. Да обезбеди вработените лица во членката да не нудат или даваат, бараат или прифаќаат било каква активност што би значела повреда на законските прописи, актите на Депозитарот и интерните процедури на членката;
12. Ако членката ги контролира или одговара за средствата на клиентот, должна е да обезбеди соодветна заштита на средствата по пат на одделување и идентификување на тие средства, или на друг начин, во сообразност со одговорноста што ја презела;

13. Членката е должна да уреди постапка со која ќе се обезбеди:
 - начинот на доставување на жалби од клиентите што се однесуваат на почитувањето на правилата на Депозитарот;
 - начинот на проверување на наводите изнесени во жалбата; и
 - начин на донесување на одлука по жалбата и на клиентот да му се овозможи право на приговор до Депозитарот.
14. Соодветно да го објави времето за работа со клиенти и времето во кое се пристапува кон информациониот систем на Депозитарот;
15. Да известува согласно член 11 од овие Правила.

Обврски за задолжителни известувања до Депозитарот Член 11

Членката на Депозитарот е должна да достави известување до Депозитарот во случај на:

- промена и/или престанок на работен однос на директор, овластен брокер, овластено лице за пристап до системот на Депозитарот, и/или лицето одговорно за следење и почитување на законските и другите правни прописи и актите на Депозитарот;
- промена на BIC код или сметката за порамнување во Народната Банка на Република Македонија. За ваквата промена членката е должна да го известува Депозитарот најдоцна три дена пред спроведување на промената во Народната Банка;
- измена на Статутот на друштвото;
- промена на назив и/или седиштето на членката;
- податоци за отварањето, затворањето на експозитури на членката и за промени во работите што се вршат во експозитурата;
- упис на промени во Трговскиот регистар;
- донесување одлука за промена на основната главнина;
- значајни судски и арбитражни спорови што произлегуваат од тргување со хартии од вредност;
- покренување постапка од надлежен орган против членката;
- ограничување или одземање на согласноста за тргување со хартии од вредност од Комисијата за хартии од вредност или Народна банка на Република Македонија;
- ограничување или одземање на дозволата за работа од Комисијата за хартии од вредност на вработен во членката на Депозитарот;
- други облици на привремено или трајно престанување на работа на членката;
- покренување постапка на ликвидација или стечај.

Престанок на членство Член 12

1) Членката го губи статусот членка на Депозитарот – берзански посредник, привремено или трајно, заради следните причини:

- повлекување на одлука за прием во членство;
- мирување на членство;
- доброволно истапување;
- исклучување од членство;
- одземање на дозвола од КХВ, согласно Законот за хартии од вредност;
- престанок на постоење на правното лице (стечај, ликвидација), согласно Законот за хартии од вредност;
- во други случаи пропишани со Законот и со правилата на Депозитарот.

Повлекување на одлука за прием во членство Член 13

Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство, доколку членката на Депозитарот – берзански посредник не ги изврши сите потребни дејствија наведени во член 6 став 1) од овие Правила во рок од 30 дена од денот на приемот во членство.

Мирување на членство Член 14

1) Членката – берзански посредник може да побара од Одборот на директори на Депозитарот нејзиното членство во Депозитарот да биде во мирување, при што периодот на мирување не може да биде подолг од една година. За да мирува членството во Депозитарот, членката е должна да ги подмири сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки и да ги регулира сите односи со своите клиенти во согласност со барањата на клиентот.

2) За време на мирувањето, членката нема право во своето работење да истакнува дека е членка на Депозитарот – берзански посредник и должна е да ги плаќа надоместоците согласно Тарифникот на Депозитарот.

Доброволно истапување од членството Член 15

1) Членката – берзански посредник што сака доброволно да истапи од членство на Депозитарот, на Одборот на директори на Депозитарот му доставува најава за истапување од членството 30 дена пред формалното истапување.

2) За да истапи од членство, членката – берзански посредник треба да ги има подмирено сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки и да ги има регулирано сите односи со своите клиенти.

Привремено исклучување од членство на Депозитарот Член 16

- 1) Одборот на директори на Депозитарот може привремено да ја исклучи членката од членство во Депозитарот – берзански посредник со донесување дисциплинска мерка, во случај на констатирана повреда на актите на Депозитарот, спроведена во согласност со постапка уредена со Правилата за однесување и дисциплина.
- 2) Извршниот директор може привремено да ја исклучи членката од членство на Депозитарот доколку членката – берзански посредник не исполнува некој од континуираните услови за членство пропишани со член 8 од овие Правила, се до исполнувањето на тој услов/ тие услови.
- 3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност и јавноста за привременото исклучување на членка од членство на Депозитарот.
- 4) Членката која е привремено исклучена од членство е должна: да ги регулира финансиските обврски спрема Депозитарот, да обезбеди сите нејзини клиенти за кои врши услуги во врска со хартии од вредност да бидат во најкус можен рок запознаени со нејзиниот статус и да им овозможи соодветно регулирање на односите на клиентите со членката во согласност со барањата на клиентот.
- 5) Со привременото исклучување од членство, членката привремено ги губи правата од членството – берзански посредник, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, остануваат во сила.

Трајно исклучување од членство во Депозитарот Член 17

- 1) Одборот на директори на Депозитарот може трајно да ја исклучи членката од членство – берзански посредник ако членката не ги исполнува или не се сообразува со условите во следниве случаи:
 - ако членката е примена во членство во Депозитарот врз основа на невестинити податоци;
 - ако членката во подолг временски период не ги исполнува континуираните услови за членство пропишани со овие Правила;
 - ако членката грубо ги крши актите на Депозитарот;
 - ако постојат основани околности за заштита на интересот на инвеститорите;
 - ако членката не се придржува до одредбата од член 10 точка 10 од овие Правила.
- 2) Со трајното исклучување од членство, членката го губи статусот и правата на членка на Депозитарот – берзански посредник, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, како и правата на Депозитарот по однос на нерегулираните финансиски обврски на членката, остануваат во сила.

3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност и јавноста за трајното исклучување на членка од членство на Депозитарот – берзански посредник.

4) Овластениот учесник на пазарот на хартии од вредност кој бил исклучен од членство на Депозитарот може повторно да достави барање за прием во членство по истекот на една година од денот на конечноста на одлуката за исклучување од членство.

5) Членката која е трајно исклучена од членство е должна на сите нејзини клиенти да им овозможи соодветно регулирање на нивните односи во врска со вршењето услуги со хартии од вредност, во согласност со барањата на клиентот.

3. ОДРЕДБИ ЗА ДРУШТВА ЗА УПРАВУВАЊЕ СО ИНВЕСТИЦИСКИ ФОНДОВИ КАКО ЧЛЕНКИ НА ДЕПОЗИТАРОТ

Услови за прием во членство на друштва за управување со инвестициски фондови

Член 18

1) Услови за прием на друштво за управување со инвестициски фондови во членство на Депозитарот се следните:

- да е регистрирано во Трговскиот регистар;
- да има добиено дозвола за работење со хартии од вредност од Комисијата за хартии од вредност;
- да биде соодветно организационо и технички опремено, особено од аспект на приклучување на членката кон информациониот систем на Депозитарот;
- органот на управување на друштвото за управување со инвестициски фондови со одлука да ги прифати Статутот, овие Правила и актите на Депозитарот и да се обврзе на нивно спроведување и почитување;
- да исполнува други критериуми пропишани од Комисијата за хартии од вредност;
- да исполнува други критериуми пропишани од Депозитарот со Статутот и со овие Правила.

2) Депозитарот е должен на секое друштво за управување со инвестициски фондови кое ги исполнува условите од став 1 на овој член и одредбите на овие Правила да му дозволи да стане членка на Депозитарот.

Начин на прием во членство во Депозитарот на друштва за управување со инвестициски фондови

Член 19

1) Статус на членка на Депозитарот се стекнува со прием во членство на Депозитарот.

2) Одлука за прием на друштвото за управување со инвестициски фондови на Депозитарот носи Одборот на директори на Депозитарот.

3) Членство во Депозитарот не може да се стекне со сукцесија.

**Постапка за прием во членство на друштва за управување со
инвестициски фондови
Член 20**

1) Друштво за управување со инвестициски фондови кое има намера да стане членка на Депозитарот поднесува писмено барање до Депозитарот за прием во членство.

2) Кон барањето од став 1 на овој член, друштвото за управување со инвестициски фондови кое има намера да стане членка на Депозитарот ја поднесува следната документација со која се докажува дека истото ги исполнува условите за членство во Депозитарот:

- нотарски заверена копија од Статутот на овластениот учесник;
- Тековна состоба издадена од Трговскиот регистар;
- Дозвола за работа издадена од Комисијата за хартии од вредност;
- согласност за именување членови на Управниот одбор, односно извршни членови на Одборот на директори на друштвото за управување со инвестициски фондови од Комисијата за хартии од вредност;
- спецификација на компјутерска и техничка опрема што ќе се користи во работењето со хартии од вредност;
- податоци за лицето одговорно за следење и почитување на законите и другите правни прописи, правилата на Депозитарот и актите на друштвото за управување со инвестициски фондови;
- оригинал на одлуката на органот на управување на друштвото за управување со инвестициски фондови дека истиот е запознаен со Статутот на Депозитарот, со овие Правила и актите на Депозитарот, дека ги прифаќа и дека истите ќе ги спроведува и почитува.

3) Барањето за прием во членство го разгледува стручната служба на Депозитарот при што особено се прегледува целосноста на барањето и усогласеноста на доставените акти на друштвото за управување со инвестициски фондови со законските прописи и актите на Депозитарот. Стручната служба на Депозитарот изготвува извештај за поднесеното барање, со предлог мислење до Одборот на директори на Депозитарот.

4) Депозитарот ќе побара од друштвото за управување со инвестициски фондови да го дополни поднесеното барање во рок од 5 дена од денот на неговото поднесување, доколку поднесеното барање е некомплетно. Во истиот рок, Депозитарот има право да побара и друга дополнителна документација од друштвото за управување со инвестициски фондови што е потребна за добивање целосно мислење по поднесеното барање, со која се докажува дека друштвото кое има намера да стане членка на Депозитарот ги исполнува условите за членство.

5) Врз основа на поднесеното барање од друштвото за управување со инвестициски фондови, приложената документација и извештај за поднесеното барање од стручната служба на Депозитарот, Одборот на

директори на Депозитарот одлучува за прифаќање или одбивање на истото, односно за прием на друштвото за управување со инвестициски фондови во членство на Депозитарот или за одбивање на барањето за прием во членство, во рок од 15 дена од денот на приемот на комплетираното барање.

6) Доколку Одборот на директори утврди дека друштвото за управување со инвестициски фондови ги исполнува условите за членство, донесува одлука за прием во членство на Депозитарот. Одлуката на Одборот на директори за прием во членство се доставува до друштвото за управување со инвестициски фондови кое бара прием во членство на Депозитарот, Комисијата за хартии од вредност и се информираат сите членки на Депозитарот, во рок од 3 работни дена од денот на донесувањето на одлуката.

7) Доколку одборот на директори утврди дека друштвото за управување со инвестициски фондови не ги исполнува условите за членство, со одлука го одбива барањето за членство, при што дава образложение наведувајќи ги причините поради кои не се одобрува членството. Друштвото за управување со инвестициски фондови чие барање за членство е одбиено има право на жалба до Комисијата за хартии од вредност, преку Депозитарот, во рок од 15 календарски дена од денот на приемот на одлуката на Одборот.

Почеток на користење на правата од членство Член 21

1) Друштвото за управување со инвестициски фондови е должно веднаш по приемот во членство да ги преземе сите потребни дејствија со цел да започне да ги остварува правата од членство, и тоа:

- да ги уплати на Депозитарот потребните надоместоци утврдени со Тарифникот на Депозитарот;
- да обезбеди комуникациско поврзување со информациониот систем на Депозитарот;

2) Веднаш по извршувањето на сите дејствија наведени во став 1 на овој член, Извршниот директор на Депозитарот определува датум од кога членката ќе отпочне да ги користи правата од членство во Депозитарот, дава инструкции за определување на лозинки за вработените кај членката и дава инструкција за овозможување активен пристап на членката во информациониот систем на Депозитарот, најдоцна во рок од 3 работни дена од денот на извршувањето на сите дејства од став 1) на овој член.

3) Доколку членката на Депозитарот не ги изврши сите потребни дејствија наведени во став 1) на овој член во рок од 30 дена од денот на приемот во членство, Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство.

Континуирани услови за членство на друштво за управување со инвестициски фондови Член 22

1) Друштвото за управување со инвестициски фондови како членка на Депозитарот треба континуирано да ги исполнува следните услови:

- да има дозвола за работа која вклучува работи на управување со средства за сметка на индивидуален клиент – сопственик на портфолио од Комисијата за хартии од вредност;
- да одржува соодветно ниво на организациона и техничка опременост, особено од аспект на приклученоста на членката во информациониот систем на Депозитарот;
- да го одржува својот интегритет;
- да гради и одржува интерни системи и механизми за ефикасно, правилно и одговорно работење, особено во поглед на актите со кои се уредува работењето со странки, чувањето на деловна тајна, начинот на спречување на злоупотреба на информации кои не се достапни на јавноста, контролни процедури за работењето и др.
- да ги исполнува сите барања за членство што може повремено да ги постави Депозитарот.

2) Неисполнувањето на било кој од условите наведени во став 1) на овој член предизвикува привремено или трајно губење на статусот членка на Депозитарот.

**Права од членството во Депозитарот на
друштво за управување со инвестициски фондови
Член 23**

Друштвото за управување со инвестициски фондови ги има следните права од членство во Депозитарот:

1. Еднаков третман со сите други членки на Депозитарот кои се друштва за управување со инвестициски фондови во однос на практикувањето на актите на Депозитарот;
2. Да го користи информациониот систем на Депозитарот како што е уредено со Правилата за работа и Упатствата на Депозитарот;
3. Навремено и целосно да биде информирана за донесување и/или изменување на акти на Депозитарот релевантни за тргувањето со хартии од вредност на Депозитарот и/или за членството во Депозитарот;
4. Во своето работење да истакнува дека е членка на Депозитарот;
5. Други права утврдени со актите на Депозитарот.

**Обврски за задолжителни известувања до Депозитарот на членката
која е друштво за управување со инвестициони фондови
Член 24**

Членката на Депозитарот – друштво за управување со инвестициони фондови е должна да достави известување до Депозитарот во случај на:

- промена и/или престанок на работен однос на членови на Управниот одбор, односно извршни членови на Одборот на директори;
- промена на назив и/или седиштето на членката;
- покренување постапка од надлежен орган против членката,

- ограничување или одземање на согласноста за управување со портфолио на хартии од вредност од Комисијата за хартии од вредност
- ограничување или одземање на дозволата за работа од Комисијата за хартии од вредност на вработен во членката на Депозитарот односно на согласноста за именување на членови на Управниот одбор, односно извршни членови на Одборот на директори од Комисијата за хартии од вредност во членката на Депозитарот;
- други облици на привремено или трајно престанување на работа на членката;
- покренување постапка на ликвидација или стечај.

Престанок на членство во Депозитарот на друштво за управување со инвестициски фондови Член 25

Друштвото за управување со инвестициски фондови го губи статусот членка на Депозитарот, привремено или трајно, заради следните причини:

- повлекување на одлука за прием во членство;
- мирување на членство;
- доброволно истапување;
- исклучување од членство;
- одземање на дозвола од КХВ, согласно Законот за инвестициски фондови;
- престанок на постоење на правното лице (стечај, ликвидација);
- во други случаи пропишани со Законот и со правилата на Депозитарот.

Повлекување на одлука за прием во членство Член 26

Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство, доколку членката на Депозитарот не ги изврши сите потребни дејствија наведени во член 21 став 1) од овие Правила во рок од 30 дена од денот на приемот во членство.

Мирување на членство Член 27

1) Членката може да побара од Одборот на директори на Депозитарот нејзиното членство во Депозитарот да биде во мирување, при што периодот на мирување не може да биде подолг од една година. За да мирува членството во Депозитарот, членката е должна да ги подмири сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки и да ги регулира сите односи со своите клиенти во согласност со барањата на клиентот.

2) За време на мирувањето, членката нема право во своето работење да истакнува дека е членка на Депозитарот и должна е да ги плаќа надоместоците согласно Тарифникот на Депозитарот.

Доброволно истапување од членството Член 28

- 1) Членката што сака доброволно да истапи од членство на Депозитарот, на Одборот на директори на Депозитарот му доставува најава за истапување од членството 30 дена пред формалното истапување.
- 2) За да истапи од членство, членката треба да ги има подмирено сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки и да ги има регулирано сите односи со своите клиенти.

Привремено исклучување од членство на Депозитарот Член 29

- 1) Одборот на директори на Депозитарот може привремено да ја исклучи членката од членство во Депозитарот со донесување дисциплинска мерка, во случај на констатирана повреда на актите на Депозитарот, спроведена во согласност со постапка уредена со Правилата за однесување и дисциплина.
- 2) Извршниот директор може привремено да ја исклучи членката од членство на Депозитарот доколку членката не исполнува некој од континуираните услови за членство пропишани со член 22 од овие Правила, се до исполнувањето на тој услов/ тие услови.
- 3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност и јавноста за привременото исклучување на членка од членство на Депозитарот.
- 4) Членката која е привремено исклучена од членство е должна: да ги регулира финансиските обврски спрема Депозитарот, да обезбеди сите нејзини клиенти за кои врши услуги во врска со хартии од вредност да бидат во најкус можен рок запознаени со нејзиниот статус и да им овозможи соодветно регулирање на односите на клиентите со членката во согласност со барањата на клиентот.
- 5) Со привременото исклучување од членство, членката привремено ги губи правата од членството, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, остануваат во сила.

Трајно исклучување од членство во Депозитарот Член 30

- 1) Одборот на директори на Депозитарот може трајно да ја исклучи членката од членство ако членката не ги исполнува или не се сообразува со условите во следниве случаи:
 - ако членката е примена во членство во Депозитарот врз основа на невестинити податоци;
 - ако членката во подолг временски период не ги исполнува континуираните услови за членство пропишани со овие Правила;
 - ако членката грубо ги крши актите на Депозитарот;
 - ако постојат основани околности за заштита на интересот на инвеститорите.

2) Со трајното исклучување од членство, членката го губи статусот и правата на членка на Депозитарот, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, како и правата на Депозитарот по однос на нерегулираните финансиски обврски на членката, остануваат во сила.

3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност и јавноста за трајното исклучување на членка од членство на Депозитарот.

4) Друштвото за управување со инвестициски фондови кое било исклучено од членство на Депозитарот може повторно да достави барање за прием во членство по истекот на една година од денот на конечноста на одлуката за исклучување од членство.

5) Членката која е трајно исклучена од членство е должна на сите нејзини клиенти да им овозможи соодветно регулирање на нивните односи во врска со вршењето услуги со хартии од вредност, во согласност со барањата на клиентот.

4. ОДРЕДБИ ЗА ОТЦ - ЧЛЕНКИТЕ

Услови за прием во членство Член 31

1) Услови за прием на ОТЦ членка се следните:

- да е регистрирана во Трговскиот регистар;
- да има добиено дозвола од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење активности тргување со инструменти на пазарот на пари и тргување со хартии од вредност, согласно Законот за банките;
- да биде соодветно технички опремена, особено од аспект на обезбедено приклучување на членката кон информациониот систем на Народната банка на Република Македонија;
- доколку банката во моментот на поднесување на барањето за прием во членство не ги користи услугите на Депозитарот како членка - берзански посредник или членка - чувар органот на управување на членката треба да ги прифати Статутот, овие Правила и актите на Депозитарот и да се обврзе на нивно спроведување и почитување;
- да исполнува други критериуми пропишани од Депозитарот со Статутот и со овие Правила.

2) Депозитарот е должен на секоја банка која ги исполнува условите од став 1) на овој член и одредбите на овие Правила да и дозволи да стане членка на Депозитарот.

Начин на прием во членство во Депозитарот Член 32

1) Статус на ОТЦ - членка на Депозитарот се стекнува со прием во членство на Депозитарот.

2) Одлука за прием во членство на Депозитарот на субјектите од став 1) на овој член носи Одборот на директори на Депозитарот.

3) Членство во Депозитарот не може да се стекне со сукцесија.

Постапка за прием во членство Член 33

1) Банката до Депозитарот поднесува писмено барање до Депозитарот за прием во членство, во форма и содржина наведени во Прилогот број 1 кој е составен дел на овие Правила.

2) Кон барањето, субјектите од став 1) на овој член, ја поднесуваат следната документација со која се докажува дека банката ги исполнува условите за членство во Депозитарот:

- нотарски заверена копија од Статутот на банката;
- Тековна состоба издадена од Трговскиот регистар;
- Дозвола од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење активности тргување со инструменти на пазарот на пари и тргување со хартии од вредност, согласно Законот за банките;
- оригинал на одлуката на органот на управување на субјектот од став 1) на овој член дека е запознаен со Статутот на Депозитарот, со овие Правила и другите акти на Депозитарот, дека ги прифаќа и дека истите ќе ги спроведува и почитува, доколку банката во моментот на поднесување на барањето за прием во членство не ги користи услугите на Депозитарот како членка берзански посредник или членка - чувар.

3) Барањето за прием во членство го разгледува стручната служба на Депозитарот при што особено се прегледува целосноста на барањето и усогласеноста на доставените акти на субјектот со законските прописи и актите на Депозитарот. Стручната служба на Депозитарот изготвува извештај за поднесеното барање, со предлог мислење до Одборот на директори на Депозитарот.

4) Депозитарот ќе побара од банката да го дополни поднесеното барање во рок од 15 дена од денот на неговото поднесување, доколку поднесеното барање е некомплетно. Во истиот рок, Депозитарот има право да побара и друга дополнителна документација од банката што е потребна за добивање целосно мислење по поднесеното барање, со која се докажува дека субјектот кое има намера да стане членка на Депозитарот ги исполнува условите за членство.

5) Врз основа на поднесеното барање од субјектот, приложената документација и извештај за поднесеното барање од стручната служба на Депозитарот, Одборот на директори на Депозитарот одлучува за прифаќање или одбивање на истото, во рок од 30 дена од денот на приемот на комплетираното барање.

6) Доколку Одборот на директори утврди дека субјектот ги исполнува условите за членство, донесува одлука за прием во членство на Депозитарот. Одлуката на Одборот на директори за прием во членство се доставува до субјектот, Комисијата за хартии од вредност и Народната банка на Република

и се објавува на интернет страната на Депозитарот, во рок од 3 работни дена од денот на донесувањето на одлуката.

7) Доколку одборот на директори утврди дека банката не ги исполнува условите за членство, со одлука го одбива барањето за членство, при што дава образложение наведувајќи ги причините поради кои не се одобрува членството.

Почеток на користење на правата од членство Член 34

1) ОТЦ Членката е должна веднаш по приемот во членство да ги преземе сите потребни дејствија со цел да започне да ги остварува правата од членство, и тоа:

- да обезбеди посебна сметка за порамнување во Народната банка на Република Македонија и BIC код.
- да ги уплати на Депозитарот предвидените надоместоци утврдени со Тарифникот на Депозитарот;
- да обезбеди комуникациско поврзување со информациониот систем на Народната банка на Република Македонија.

2) Веднаш по извршувањето на сите дејствија наведени во став 1) на овој член, Извршниот директор на Депозитарот определува датум од кога членката ќе може да отпочне да ги користи правата од членство во Депозитарот, најдоцна во рок од 3 работни дена од денот на извршувањето на сите дејства од став 1) на овој член.

3) Доколку членката на Депозитарот не ги изврши сите потребни дејствија наведени во став 1) на овој член во рок од 30 дена од денот на приемот во членство, Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство.

Континуирани услови за членство Член 35

1) ОТЦ членката треба континуирано да ги исполнува следните услови:

- да има дозвола од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење активности тргување со инструменти на пазарот на пари и тргување со хартии од вредност, согласно Законот за банките;
- да одржува соодветно ниво на техничка опременост, особено од аспект на приклученоста на членката во информациониот систем на Народна банка на Република Македонија;
- да го одржува својот интегритет;
- да ги исполнува сите барања за членство што може повремено да ги постави Депозитарот.

2) Неисполнувањето на било кој од условите наведени во став 1 на овој член предизвикува привремено или трајно губење на статусот ОТЦ - членка на Депозитарот.

Права од членството во Депозитарот на ОТЦ - членките **Член 36**

ОТЦ - членката ги има следните права од членство во Депозитарот:

1. Еднаков третман со сите други ОТЦ - членки;
2. Да го користи информациониот систем на Депозитарот како што е уредено со Правилата на Депозитарот, упатствата на Депозитарот и други релевантни акти;
3. Навремено и целосно да биде информирана за донесување и/или изменување на акти на Депозитарот релевантни за ОТЦ - членството ;
4. Во своето работење да истакнува дека е ОТЦ - членка на Депозитарот;
5. Други права утврдени со актите на Депозитарот.

Обврски за задолжителни известувања до Депозитарот **на ОТЦ членката** **Член 37**

ОТЦ членката е должна да достави известување до Депозитарот во случај на:

- промена на назив и/или седиштето на членката;
- покренување постапка од надлежен орган против членката поврзано со склучени трансакции на пазари преку шалтер;
- ограничување или одземање на дозволата за работа од Народната банка на Република Македонија;
- други облици на привремено или трајно престанување на работа на членката;
- покренување постапка на ликвидација или стечај.

Престанок на членство во Депозитарот на ОТЦ - членки **Член 38**

ОТЦ - членка на Депозитарот го губи статусот членка на Депозитарот, привремено или трајно, заради следните причини:

- повлекување на одлука за прием во членство;
- мирување на членство;
- доброволно истапување;
- исклучување од членство;
- одземање на дозволата од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење активности тргување со

инструменти на пазарот на пари и тргување со хартии од вредност, согласно Законот за банките;

- престанок на постоење на правното лице (стечај, ликвидација);
- во други случаи пропишани со Закон и со правилата на Депозитарот и други релевантни акти.

Повлекување на одлука за прием во ОТЦ - членство Член 39

Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство, доколку ОТЦ членката на Депозитарот, не ги изврши сите потребни дејствија наведени во член 36 став 1) од овие Правила во рок од 30 дена од денот на приемот во членство.

Мирување на членство Член 40

1) ОТЦ Членката може да побара од Одборот на директори на Депозитарот нејзиното членство во Депозитарот да биде во мирување, при што периодот на мирување не може да биде подолг од една година. За да мирува членството во Депозитарот, членката е должна да ги подмири сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите ОТЦ членки и да ги регулира сите односи со своите клиенти во согласност со барањата на клиентот.

2) За време на мирувањето, членката нема право во своето работење да истакнува дека е ОТЦ - членка на Депозитарот и должна е да ги плаќа предвидени надоместоци согласно Тарифникот на Депозитарот.

Доброволно истапување од членството Член 41

1) ОТЦ - членката што сака доброволно да истапи од членство на Депозитарот, на Одборот на директори на Депозитарот му доставува најава за истапување од членството 30 дена пред формалното истапување.

2) За да истапи од членство, ОТЦ - членката треба да ги има подмирено сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки и да ги има регулирано сите односи со своите клиенти.

Привремено исклучување од ОТЦ - членство на Депозитарот Член 42

1) Одборот на директори на Депозитарот може привремено да ја исклучи членката од членство во Депозитарот со донесување дисциплинска мерка, во случај на констатирана повреда на актите на Депозитарот, спроведена во согласност со постапка уредена со Правилата за однесување и дисциплина.

2) Извршниот директор може привремено да ја исклучи членката од членство на Депозитарот доколку членката не исполнува некој од континуираните услови за членство пропишани со член 35 од овие Правила, се до исполнувањето на тој услов/ тие услови.

3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност, Народната банка на Република Македонија и јавноста за привременото исклучување на ОТЦ - членка од членство на Депозитарот.

4) ОТЦ - членката која е привремено исклучена од членство е должна: да ги регулира финансиските обврски спрема Депозитарот, да обезбеди сите нејзини клиенти за кои врши услуги во врска со хартии од вредност да бидат во најкус можен рок запознаени со нејзиниот статус и да им овозможи соодветно регулирање на односите на клиентите со членката во согласност со барањата на клиентот.

5) Со привременото исклучување од ОТЦ членство, членката привремено ги губи правата од членството, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, остануваат во сила.

Трајно исклучување од членство во Депозитарот Член 43

1) Одборот на директори на Депозитарот може трајно да ја исклучи ОТЦ членката од членство ако членката не ги исполнува или не се сообразува со условите во следниве случаи:

- ако членката е примена во членство во Депозитарот врз основа на невестинити податоци;
- ако членката во подолг временски период не ги исполнува континуираните услови за членство пропишани со овие Правила;
- ако членката грубо ги крши актите на Депозитарот;
- ако постојат основани околности за заштита на интересот на инвеститорите.

2) Со трајното исклучување од членство, членката го губи статусот и правата на ОТЦ - членка на Депозитарот, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, како и правата на Депозитарот по однос на нерегулираните финансиски обврски на членката, остануваат во сила.

3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност, Народната банка на Република Македонија и јавноста за трајното исклучување на членка од ОТЦ членство на Депозитарот.

4) ОТЦ - членката која била исклучена од членство на Депозитарот може повторно да достави барање за прием во членство по истекот на една година од денот на конечната одлуката за исклучување од членство.

5) ОТЦ - членката која е трајно исклучена од членство е должна на сите нејзини клиенти да им овозможи соодветно регулирање на нивните односи во врска со вршењето услуги со хартии од вредност, во согласност со барањата на клиентот.

5 ОДРЕДБИ ЗА ЧЛЕНКИ - ЧУВАРИ

Услови за прием во членство

Член 44

1) Услови за прием во членство на Депозитарот на членка - чувар се следните:

- да е регистрирана во Трговскиот регистар;
- да има добиено дозвола за работа издадена од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за давање на услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови и чување на хартии од вредност и/или дозвола за работа од Комисијата за хартии од вредност за чување на хартии од вредност;
- актите на членката - чувар да се усогласени со законските прописи и актите на Депозитарот;
- да биде соодветно организационо и технички опремена, особено од аспект на приклучување на членката кон информациониот систем на Депозитарот;
- органот на управување на членката со одлука да ги прифати Статутот, овие Правила и актите на Депозитарот и да се обврзе на нивно спроведување и почитување доколку членката во моментот на поднесување на барањето за прием во членство не ги користи услугите на Депозитарот како членка берзански посредник, или ОТЦ членка;
- да располага со соодветна основна главнина и ликвидни средства, во согласност со закон и
- да исполнува други критериуми пропишани од Депозитарот со Статутот и со овие Правила.

2) Депозитарот е должен на секоја банка чувар на имот на пензиски и инвестициски фондови, односно овластен учесник на пазарот на хартии од вредност - чувар на хартии од вредност кој е регистриран/а во Трговскиот регистар и кој ги исполнува условите од став 1) на овој член и одредбите на овие Правила да им дозволи да станат членка на Депозитарот.

Начин на прием во членство во Депозитарот

Член 45

1) Статус на членка - чувар на Депозитарот се стекнува со прием во членство на Депозитарот.

2) Одлука за прием на членка - чувар во членство на Депозитарот носи Одборот на директори на Депозитарот.

3) Членство во Депозитарот не може да се стекне со сукцесија.

Постапка на прием во членство во Депозитарот Член 46

1) Банката или овластениот учесник на пазарот на хартии од вредност која има намера да стане членка - чувар поднесува писмено барање до Депозитарот за прием во членство, во форма и содржина наведени во Прилогот број 1 кој е составен дел на овие Правила.

2) Кон барањето од став 1) на овој член, банката или овластениот учесник на пазарот на хартии од вредност кој има намера да стане членка на Депозитарот ја поднесува следната документација со која се докажува дека ги исполнува условите за членство во Депозитарот:

- нотарски заверена копија од Статутот;
- Тековна состојба издадена од Трговскиот регистар;
- копие од дозволата издадена од Гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење на активности давање на услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови и чување на хартии од вредност и/или дозвола издадена од Комисијата за хартии од вредност за чување на хартии од вредност доколку има намера да дава услуги на чување на хартии од вредност за клиенти;
- податоци за лицето одговорно за следење и почитување на законите и другите правни прописи, правилата на Депозитарот и актите на членката;
- оригинал на одлуката на органот на управување дека е запознаен со Статутот на Депозитарот, со овие Правила и актите на Депозитарот, дека ги прифаќа и дека истите ќе ги спроведува и почитува доколку во моментот на поднесување на барањето за прием во членство не ги користи услугите на Депозитарот како членка - берзански посредник или ОТЦ - членка ;
- ревидирани финансиски извештаи за последната деловна година, доколку субјектот работел повеќе од една година пред денот на поднесување на барањето за прием во членство, доколку во моментот на поднесување на барањето за прием во членство не ги користи услугите на Депозитарот како членка - берзански посредник или ОТЦ - членка;
- податоци за основната главнина и ликвидните средства, доколку овластениот учесник, односно банката работела повеќе од една година пред денот на поднесување на барањето за прием во членство.

3) Барањето за прием во членство го разгледува стручната служба на Депозитарот при што особено се прегледува целосноста на барањето и усогласеноста на доставените акти на подносителот со законските прописи и актите на Депозитарот. Стручната служба на Депозитарот изготвува извештај за поднесеното барање, со предлог мислење до Одборот на директори.

4) Депозитарот ќе побара од подносителот да го дополни поднесеното барање во рок од 30 дена од денот на неговото поднесување, доколку поднесеното барање е некомплетно или од приложената документација не може да се констатира усогласеност на актите на банката со законските

прописи и актите на Депозитарот. Во истиот рок, Депозитарот има право да побара и друга дополнителна документација од банката или овластениот учесник, што е потребна за добивање целосно мислење по поднесеното барање, со која се докажува дека банката, односно овластениот учесник кој има намера да стане членка - чувар ги исполнува условите за членство.

5) Овластениот учесник или банката која има намера да стане членка - чувар е должна да го дополни поднесеното барање согласно ставот 4) од овој член во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од Депозитарот.

6) Врз основа на поднесеното барање од банката или овластениот учесник, приложената документација и извештај за поднесеното барање од стручната служба на Депозитарот, Одборот на директори на Депозитарот одлучува за прифаќање или одбивање на истото, односно за прием во членство на Депозитарот или за одбивање на барањето за прием во членство, во рок од 45 дена од денот на приемот на барањето, а во случаите од став 5) и став 8) на овој член, во рок од 30 дена од денот на приемот на комплетираното барање.

7) Доколку Одборот на директори утврди дека доставената документација е нецелосна за да истиот се произнесе по барањето на банката или овластениот учесник за членство во Депозитарот, Одборот на директори има право да побара дополнување на документацијата. Овластениот учесник, односно банката е должна да ја дополни поднесената документација во рок од 30 дена од денот на приемот на барањето од Одборот.

8) Доколку Одборот на директори утврди дека банката или овластениот учесник ги исполнува условите за членство, донесува одлука за прием во членство на Депозитарот. Одлуката на Одборот на директори за прием во членство се доставува до банката или овластениот учесник кој барал прием во членство на Депозитарот, Народната банка на Република Македонија, Комисијата за хартии од вредност и се објавува на интернет страната на Депозитарот, во рок од 3 работни дена од денот на донесувањето на одлуката.

9) Доколку Одборот на директори утврди дека банката или овластениот учесник не ги исполнува условите за членство, со одлука го одбива барањето за членство, при што дава образложение наведувајќи ги причините поради кои не се одобрува членството. Банката или овластениот учесник чие барање за членство е одбиено има право на жалба до Комисијата за хартии од вредност, преку Депозитарот, во рок од 15 календарски дена од денот на приемот на одлуката на Одборот.

Почеток на користење на правата од членство

Член 47

1) Членката - чувар е должна веднаш по приемот во членство да ги преземе сите потребни дејствија со цел да започне да ги остварува правата од членство, и тоа:

- да обезбеди посебна сметка за порамнување во Народната банка на Република Македонија и BIC код

- да ги уплати на Депозитарот предвидените надоместоци утврдени со Тарифникот на Депозитарот;
- да обезбеди комуникациско поврзување со информациониот систем на Депозитарот.

2) Веднаш по извршувањето на сите дејствија наведени во став 1) на овој член, Извршниот директор на Депозитарот определува датум од кога членката ќе отпочне да ги користи правата од членство во Депозитарот, дава инструкции за определување на лозинки за овластените лица во работен однос кај членката и дава инструкција за овозможување активен пристап на членката во информациониот систем на Депозитарот, најдоцна во рок од 3 работни дена од денот на извршувањето на сите дејства од став 1) на овој член.

3) Доколку членката на Депозитарот не ги изврши сите потребни дејствија наведени во став 1) на овој член во рок од 30 дена од денот на приемот во членство, Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство.

Континуирани услови за членство во Депозитарот на членка - чувар Член 48

1) Членка - чувар треба континуирано да ги исполнува следните услови:

- да има дозвола за работа издадена од гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење на активности давање на услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови и чување на хартии од вредност за клиенти и/или дозвола издадена од Комисијата за хартии од вредност за чување на хартии од вредност;
- да ги усогласува своите акти со законските прописи и актите на Депозитарот;
- да одржува соодветно ниво на организациона и техничка опременост, особено од аспект на приклученоста на членката во информациониот систем на Депозитарот;
- во секое време да располага со соодветна основна главнина и ликвидни средства, во согласност со закон; и
- да ги исполнува сите барања за членство што може повремено да ги постави Депозитарот.

2) Неисполнувањето на било кој од условите наведени во став 1) на овој член предизвикува привремено или трајно губење на статусот членка на Депозитарот.

Права на членките - чувари Член 49

Членката – чувар, ги има следните права од нејзиното членство во Депозитарот:

1. Еднаков третман со сите други членки на Депозитарот чувари во однос на практикувањето на актите на Депозитарот;

2. Да го користи информациониот систем на Депозитарот во обем кој е потребен за извршување на функциите на чувар на имот на пензиски и инвестициски фондови или чувар на хартии од вредност за клиенти;
3. Навремено и целосно да биде информирана за донесување и/или изменување на акти на Депозитарот релевантни за порамнувањето со хартии од вредност на Депозитарот и/или за членството во Депозитарот;
4. Во своето работење да истакнува дека е членка - чувар на Депозитарот;
5. Други права утврдени со актите на Депозитарот.

Општи обврски на членката - чувар

Член 50

Членката– чувар ги има следните општи обврски:

1. Да се придржува на одредбите на Законот за хартии од вредност и другите законски и подзаконски прописи кои го регулираат работењето со хартии од вредност;
2. Да се придржува кон актите и инструкциите на Депозитарот;
3. На барање на Депозитарот да доставува податоци, информации, извештаи и документи кои се поврзани со , порамнети трансакции и/или податоци важни за заштита на јавниот интерес и интересот на инвеститорите;
4. Да обезбеди услови за да го спроведува и контролира работењето на своите вработени со високи стандарди на деловно однесување;
5. До Депозитарот да достави податоци за лицето одговорно за следење и почитување на законите и другите правни прописи, правилата на саморегулирачките организации и актите на членката;
6. Да доставува до Депозитарот биланс на приходи;
7. Да се грижи за угледот на Депозитарот при јавното настапување;
8. Совесно да ги врши работите во домен на соработка со Депозитарот, согласно Правилата за работа на Депозитарот;
9. Да не ги злоупотребува необјавените информации и да се придржува на обврските за чување на деловната тајна;
10. Да обезбеди вработените лица во членката да не нудат или даваат, бараат или прифаќаат било каква активност што би значела повреда на законските прописи, актите на Депозитарот и интерните процедури на членката;
11. Ако членката ги контролира или одговара за средствата на клиентот, должна е да обезбеди соодветна заштита на средствата по пат на

одделување и идентификување на тие средства, или на друг начин, во сообразност со одговорноста што ја презела;

12. Членката е должна да уреди постапка со која ќе се обезбеди:

- начинот на доставување на жалби од клиентите што се однесуваат на почитувањето на правилата на Депозитарот;
- начинот на проверување на наводите изнесени во жалбата; и
- начин на донесување на одлука по жалбата и на клиентот да му се овозможи право на приговор до Депозитарот.

13. Да известува согласно член 51 од овие Правила.

Обврски за задолжителни известувања до Депозитарот Член 51

Членката – чувар е должна да достави известување до Депозитарот во случај на:

- промена и/или престанок на работен однос на раководното лице на овластениот учесник, односно на организационата или деловната единица на Банката што се занимава со вршење услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови или чување на хартии од вредност, овластеното лице за пристап до системот на Депозитарот, и/или лицето одговорно за следење и почитување на законските и другите правни прописи и актите на Депозитарот;
- промена на BIC код или сметката за порамнување во Народната Банка на Република Македонија. За ваквата промена членката е должна да го известува Депозитарот најдоцна три дена пред спроведување на промената во Народната Банка на Република Македонија;
- промена на назив и/или седиштето на членката - чувар;
- значајни судски и арбитражни спорови што произлегуваат од работата со хартии од вредност;
- покренување постапка од надлежен орган против членката – чувар која што се однесува на услугите на членката за чување на имот на пензиски и инвестициски фондови или чување на хартии од вредност;
- ограничување или одземање на согласноста за работа со хартии од вредност од Комисијата за хартии од вредност, Народна банка на Република Македонија и/или други согласности пропишани со закон;
- други облици на привремено или трајно престанување на работа на членката - чувар;
- покренување постапка на ликвидација или стечај на членката - чувар.

Престанок на членство Член 52

Членката го губи статусот членка - чувар, привремено или трајно, заради следните причини:

- повлекување на одлука за прием во членство;
- мирување на членство;
- доброволно истапување;
- исклучување од членство;
- одземање на дозвола од Комисијата за хартии од вредност, согласно Законот за хартии од вредност, односно дозволата од Народната банка на Република Македонија;
- престанок на постоење на правното лице (стечај, ликвидација), согласно Закон;
- во други случаи пропишани со Закон, со правилата на Депозитарот и со други релевантни прописи.

Повлекување на одлука за прием во членство Член 53

Одборот на директори на Депозитарот има право да ја повлече одлуката за прием во членство, доколку членката - чувар не ги изврши сите потребни дејствија наведени во член 47 од овие Правила во рок од 30 дена од денот на приемот во членство.

Мирување на членство Член 54

1) Членката – чувар може да побара од Одборот на директори на Депозитарот нејзиното членство во Депозитарот да биде во мирување, при што периодот на мирување не може да биде подолг од една година. За да мирува членството во Депозитарот, членката – чувар е должна да ги подмири сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки - берзански посредници или членки - чувари во поглед на обезбедување на средства за порамнување на склучените трансакции со хартии од вредност.

2) За време на мирувањето, членката – чувар нема право во своето работење да истакнува дека е членка – чувар на Депозитарот и должна е да ги плаќа предвидените надоместоци согласно Тарифникот на Депозитарот.

Доброволно истапување од членството Член 55

- 1) Членката што сака доброволно да истапи од членство на Депозитарот, на Одборот на директори на Депозитарот му доставува најава за истапување од членството 30 дена пред формалното истапување.
- 2) За да истапи од членство, членката е должна да ги подмири сите свои обврски кон Депозитарот и кон другите членки - берзански посредници и членки - чувари во поглед на обезбедување на средства за порамнување на склучените трансакции со хартии од вредност.

Привремено исклучување од членство на Депозитарот Член 56

- 1) Одборот на директори на Депозитарот може привремено да ја исклучи членката - чувар од членство во Депозитарот со донесување дисциплинска мерка, во случај на констатирана повреда на актите на Депозитарот, спроведена во согласност со постапка уредена со Правилата за однесување и дисциплина.
- 2) Извршниот директор може привремено да ја исклучи членката - чувар од членство на Депозитарот доколку членката не исполнува некој од континуираните услови за членство пропишани со член 48 од овие Правила, се до исполнувањето на тој услов/тие услови.
- 3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност, Народната банка на Република Македонија и јавноста за привременото исклучување на членка - чувар од членство на Депозитарот.
- 4) Членката - чувар која е привремено исклучена од членство е должна: да ги регулира финансиските обврски спрема Депозитарот, да обезбеди сите нејзини клиенти за кои врши услуги во врска со хартии од вредност да бидат во најкус можен рок запознаени со нејзиниот статус и да им овозможи соодветно регулирање на односите на клиентите со членката во согласност со барањата на клиентот.
- 5) Со привременото исклучување од членство, членката - чувар привремено ги губи правата од членството, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, остануваат во сила.

Трајно исклучување од членство во Депозитарот Член 57

- 1) Одборот на директори на Депозитарот може трајно да ја исклучи членката - чувар од членство, ако не ги исполнува или не се сообразува со условите во следниве случаи:
 - примена е во членство во Депозитарот врз основа на неистинити податоци;
 - во подолг временски период не ги исполнува континуираните услови за членство пропишани со овие Правила;
 - грубо ги крши актите на Депозитарот; и

- постојат основани околности за заштита на интересот на инвеститорите.

2) Со трајното исклучување од членство, членката - чувар го губи статусот и правата на членка на Депозитарот, додека правата на другите членки кон таа членка кои се стекнати пред нејзиното исклучување, како и правата на Депозитарот по однос на нерегулираните финансиски обврски на членката, остануваат во сила.

3) Депозитарот ја известува Комисијата за хартии од вредност, Народната банка на Република Македонија и јавноста за трајното исклучување на членка - чувар од членство на Депозитарот.

4) Членката - чувар која била исклучена од членство на Депозитарот може повторно да достави барање за прием во членство по истекот на една година од денот на конечноста на одлуката за исклучување од членство.

5) Членката - чувар која е трајно исклучена од членство е должна на сите нејзини клиенти да им овозможи соодветно регулирање на нивните односи во врска со вршењето услуги со хартии од вредност, во согласност со барањата на клиентот.

6. РЕГИСТАР НА ЧЛЕНКИ

Член 58

Депозитарот води Регистар на членките во кој се запишуваат следните податоци и сите нивни измени и дополнувања:

- назив на членката;
- седиште на членката;
- датум на прием во членство;
- директор на членката;
- лицето одговорно за следење и почитување на законите и другите правни прописи, правилата на Депозитарот и актите на членката;
- овластени вработени во членката – берзански посредник, ОТЦ - членката и членката - чувар кои имаат пристап до информацискиот систем на Депозитарот;
- датум на престанок на членството во Депозитарот.

7. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 59

Банките со добиена дозвола издадена од гувернерот Народната банка на Република Македонија за давање на услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови и банките без дозвола за работа со хартии од вредност од Комисијата кои ги користат услугите на Депозитарот само за порамнување на трансакции со хартии од вредност склучени на пазари преку шалтер организирани од страна на Народната банка на Република

Македонија, должни се во рок од 3 месеци од денот на започнувањето со примена на овие Правила да достават писмено барање до Депозитарот за прием на членка – чувар, односно ОТЦ членка, согласно овие Правила.

Брокерска куќа и банка која како овластен учесник на пазарот на хартии од вредност има добиено дозвола за работа од Комисијата за хартии од вредност за чување на хартии од вредност и која на денот на влегување во сила на овие Правила е постојна членка - берзански посредник, должна е во рок од 3 месеци од денот на започнувањето со примена на овие Правила да достави писмено барање до Депозитарот за прием на членка – чувар.

Член 60

Врз основа на поднесено барање од член 59 од овие Правила, Одборот на директори на Депозитарот, во постапка пропишана со овие Правила, донесува Одлука со која постојната членка покрај својството берзански посредник, се стекнува и со својство на ОТЦ членка, односно на Членка – Чувар, согласно поднесеното барање и исполнетоста на условите предвидени со овие Правила.

Член 61

Со отпочнувањето со примена на овие Правила, престануваат да важат Правилата за членство на Централниот депозитар за хартии од вредност – Пречистен текст, број 01-115/2 од 11.01.2016 година.

Член 62

Овие Правила влегуваат во сила со денот на донесувањето, а ќе се применуваат од денот на добивање на согласност од страна на Комисијата за хартии од вредност.

**Претседател на Одборот на директори
на ЦДХВ АД Скопје,**

Гордана Дамеска

Прилог бр. 1

БАРАЊЕ ЗА ПРИЕМ ВО ЧЛЕНСТВО НА ДЕПОЗИТАРОТ

Назив на подносителот на барањето	
Краток назив	
Седиште	
Телефонски број и електронско сандаче	
Барањето се поднесува за прием во членство како: (се заокружува едно или повеќе својства)	<p>а) берзански посредник</p> <p>б) друштво за управување со инвестициски фондови</p> <p>в) ОТЦ – Членка</p> <p>г) Членка -Чувар</p>
Дали подносителот е веќе примен во членство на Депозитарот за друга активност	<p>Да</p> <p>Не</p>
Дозвола од КХВ за работење на овластен учесник на пазарот на хартии од вредност (број и датум на Решението)	
Дозвола од Гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење активности тргување со инструменти на пазарот на пари и тргување со хартии од вредност (број и датум на Решението; пополнува подносител на барање за ОТЦ – Членка)	
Дозвола од Гувернерот на Народната банка на Република Македонија за вршење на активности давање на услуги на чување на имот на пензиски и инвестициски фондови и чување на хартии од вредност за клиенти (број и датум на Решението; пополнува подносител на барање за Членка - Чувар)	

Согласност од КХВ за именување Директор на овластен учесник на пазарот на хартии од вредност (број и датум на Решението)	
Членка на Берза: - назив на Берзата - датум на прием во членство (пополнува подносител на барање за Членка берзански посредник)	
Број на вработени овластени за пристап до системот на Депозитарот	
Вкупен број на вработени (за подносителите банки вкупен број на вработени во организационата единица)	
Податоци за основната главнина	
Број на издадени акции	
Номинална вредност на акција	
Видови услуги со хартии од вредност	
Претседател на орган на управување	
Директор / Раководител на организациона единица	

Доставена документација во прилог кон барањето:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.

(законски застапник на подносителот)
М.П